

11 Ιουνίου, 1990

[ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

1. SYDNEY ALFRED ΜΟΥΟ,
2. ROBIN MACLAREN WATSON,

Αιτητές,

v.

- ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΜΕΣΩ
1. ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ,
 2. ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΕΩΣ,
 3. ΑΡΧΗΓΟΥ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ,

Καθ' ων η αίτηση,

(Υπόθεση Αρ. 311/88).

Αλλοδαποί — Απέλαση — Ζήτημα ευρύτατης διακριτικής ευχέρειας της διοίκησης — Απέλαση για λόγους εθνικής ασφάλειας — Το θέμα του δικαστικού ελέγχου των λόγων εθνικής ασφάλειας.

5 Οι αιτητές προσέβαλαν τα διατάγματα απέλασής τους.

Το Ανώτατο Δικαστήριο, απορρίπτοντας την προσφυγή, αποφάσισε ότι:

10 1. Έχει επανειλημμένως νομολογηθεί ότι το δικαίωμα αλλοδαπού να παραμείνει στην επικράτεια μιας χώρας δε διασφαλίζεται από την Ε.Σ.Δ.Α., ούτε βεβαίως από το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας. Από το Άρθρο 5(1)(στ) της Σύμβασης και το Άρθρο 11(2)(στ) του Συντάγματος είναι καθαρό ότι τα συμβαλλόμενα κράτη και η

15 Δημοκρατία της Κύπρου επιφύλαξαν το δικαίωμα και την εξουσία απέλασης αλλοδαπών από την περιοχή τους.

20 Η Δημοκρατία έχει τη διακριτική ευχέρεια να αποφασίσει την απέλαση αλλοδαπού ο οποίος ευρίσκεται στο έδαφός της. Η εξουσία αυτή πρέπει να ασκείται με τέτοιο τρόπο ώστε να μην παραβιάζονται δικαιώματα αλλοδαπού, τα οποία έχει από το Σύ-

νταγμα και από Διεθνείς Συμβάσεις.

2. Ο αιτητής ισχυρίστηκε ότι δεν υπήρξε ικανοποιητική μαρτυρία ότι η απέλαση των αιτητών ήταν εύλογα αναγκαία για την εθνική ασφάλεια. 5

Η άλλη πλευρά πρόβαλε ότι μόνος κριτής για το θέμα της εθνικής ασφάλειας είναι η Διοίκηση.

Στην υπόθεση **R. v. Secretary of State** [1987] 2 All E.R. 518, αποφασίστηκε ότι, παρόλο ότι το θέμα εθνικής ασφάλειας είναι πολύ ευαίσθητο και αποκαλύψεις μπορεί να έχουν καταστροφικά αποτελέσματα, το Δικαστήριο εξετάζει εάν υπάρχει υλικό με βάση το οποίο μπορούσε εύλογα να αποφασιστεί και να υποστηριχθεί ο λόγος του κινδύνου της εθνικής ασφάλειας. 10
15

Η μαρτυρία μπορεί να ληφθεί σε κλειστό Δικαστήριο (in camera), ή να ληφθούν άλλα δικονομικά μέτρα για τον περιορισμό της διάδοσης των στοιχείων στα οποία βασίστηκε ο λόγος της εθνικής ασφάλειας. 20

Ο Υπουργός δεν μπορεί να είναι ο μόνος κριτής και δεν μπορεί για οποιοδήποτε λόγο να αποκλειστεί ο δικαστικός έλεγχος. Αποκλεισμός του δικαστικού ελέγχου οδηγεί σε κατάχρηση εξουσίας, σε ανεπιθύμητες καταστάσεις και προσβολή βασικών ελευθεριών του πολίτη ή του αλλοδαπού. 25

Στην παρούσα υπόθεση, αφού εξετάστηκαν τα τεκμήρια που κατατέθηκαν, το Δικαστήριο κατέληξε ότι υπήρχαν επαρκή στοιχεία, με βάση τα οποία κρίθηκε ότι η προσβαλλόμενη απόφαση του Υπουργού ήταν εύλογα επιτρεπτή σ' αυτόν. 30

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.

Αναφερόμενες υποθέσεις: 35

Agee v. United Kingdom, Application No. 7729/76, 7 D.R. p. 164,

Karaliotis v. Republic (1987) 3(C) C.L.R. 1701, 40

Zamir v. United Kingdom, Application No. 9174/80, Report of the Commission adopted on 11th October, 1983,

Μελέτης v. Δημοκρατίας (1989) 3(B) A.A.Δ. 347,

Republic v. Secretary of State [1987] 2 All E.R. 518.

Προσφυγή.

- 5 Προσφυγή εναντίον της απόφασης των καθ' ων η αίτηση αναφορικά με απέλαση και προσωποκράτηση των αιτητών.

N. Πιριλλίδης με E. Σεργίδη, για τους Αιτητές.

- 10 *Π. Κληρίδης, Ανώτερος Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους Καθ' ων η αίτηση.*

Cur. adv. vult.

- 15 ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ, Δ.: Οι αιτητές με την προσφυγή αυτή ζητούν την ακύρωση της απόφασης ημερομηνίας 22 Μαρτίου, 1988, για την απέλαση και προσωποκράτησή τους.

Οι λόγοι που προβάλλονται για την ακύρωση είναι:-

20

1. Παράβαση του Άρθρου 11 του Συντάγματος, του Άρθρου 5 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως διά την Προάσπισιν των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, που κυρώθηκε με το Νόμο 39/62 ("Ε.Σ.Δ.Α.") και του Άρθρου 5(δ) της Συμβάσεως περί της Εξαλείψεως Πάσης Μορφής Φυλετικής Διακρίσεως.

25

2. Έλλειψή έρευνα και πλάνη περί τα πράγματα.

3. Η προσβαλλόμενη πράξη είναι αυθαίρετη.

4. Έλλειψη αιτιολογίας και

30

5. Παράβαση του περί Αλλοδαπών και Μεταναστεύσεως Νόμου (Κεφ. 105, 2/72) και των περί Αλλοδαπών και Μεταναστεύσεως Κανονισμών του 1972.

35

Η εταιρεία "Youth with a Mission (Cyprus) Limited" με δραστηριότητες στη Μέση Ανατολή έχει εγγραφεί στην Κύπρο. Η έδρα της είναι η Λευκωσία.

40

Ο αιτητής Ι είναι κάτοχος διαβατηρίου της Ζιμπάμπουε. Στις 28 Σεπτεμβρίου, 1987, του δόθηκε προσωρινή άδεια παραμονής στη Δημοκρατία ως φοιτητής στην πιο πάνω εταιρεία. Η άδεια αυτή έληξε στις 10 Μαρτίου, 1988.

Στις 10 Φεβρουαρίου, 1988, υπόβαλε αίτηση για ανανέωση της άδειας παραμονής για να αναλάβει εργασία ως δάσκαλος στην ίδια εταιρεία.

Ο αιτητής 2, που είναι Βρετανός υπήκοος, βρισκόταν στην Κύπρο με προσωρινή άδεια ως φοιτητής στην εταιρεία "Youth with a Mission (Cyprus) Limited".

Οι δύο αιτητές με ένα Τούρκο υπήκοο εισήλθαν και περιφέρονταν ύποπτα μέσα στο παλαιό λιμάνι της Λεμεσού, το οποίο συνδέεται με την ασφάλεια της Δημοκρατίας. Ανακόπηκαν, τους υποβλήθηκαν ορισμένες ερωτήσεις και έδωσαν απαντήσεις. 5

Η Κεντρική Υπηρεσία Πληροφοριών στις 18 Μαρτίου, 1988, υπόβαλε έκθεση στον Υπουργό Εσωτερικών αναφορικά με τις κινήσεις και δραστηριότητες των αιτητών. 10

Ο Υπουργός Εσωτερικών στις 21 Μαρτίου, 1988, αποφάσισε την απέλαση των αιτητών. Έδωσε οδηγίες και εξουσιοδότησε το Γενικό Διευθυντή του Υπουργείου Εσωτερικών να εκδώσει εντάλματα απέλασης και κράτησης των αιτητών. 15

Οι αιτητές κηρύχθηκαν ανεπιθύμητα πρόσωπα και στις 22 Μαρτίου, 1988, εκδόθηκαν τα εντάλματα απέλασης και κράτησης, τα οποία διαβιβάστηκαν στον Αρχηγό της Αστυνομίας για εκτέλεση. 20

Στις 26 Μαρτίου, 1988, η Υπηρεσία Αλλοδαπών της Αστυνομίας προχώρησε στην εκτέλεση των ενταλμάτων. Πληροφόρησε κατάλληλα τους αιτητές και τους συνέλαβε. 25

Στις 7 Απριλίου, 1988, ο Υπουργός Εσωτερικών αποφάσισε την ακύρωση των διαταγμάτων κράτησης των αιτητών, οι οποίοι αφέθηκαν ελεύθεροι. 30

Στις 30 Μαρτίου, 1988, καταχωρίστηκε η προσφυγή.

Την ίδια ημέρα οι αιτητές ζήτησαν την έκδοση προσωρινού διατάγματος για αναστολή της εκτέλεσης της απόφασης για απέλασή τους. 35

Ύστερα από ακροαματική διαδικασία το Δικαστήριο στις 17 Μαΐου, 1988, απόρριψε την αίτηση για έκδοση προσωρινού διατάγματος. 40

Οι αιτητές εφεσίβαλαν την πιο πάνω απόφαση. Η έφεσή τους απορρίφθηκε από την Ολομέλεια του Δικαστηρίου.

Το Άρθρο 32 του Συντάγματος, το οποίο είναι στο Μέρος II

- "Περί των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων και Ελευθεριών" - προβλέπει:-

5 "Ουδέν εκ των διαλαμβανομένων εν τω παρόντι μέρει εμποδίζει την Δημοκρατίαν να ρυθμίση διά νόμου οιονδήποτε θέμα σχετικόν προς τους αλλοδαπούς κατά τρόπον συνάδοντα προς το διεθνές δίκαιον."

10 Έχει επανειλημμένως νομολογηθεί ότι το δικαίωμα αλλοδαπού να παραμείνει στην επικράτεια μιας χώρας δεν διασφαλίζεται από την Ε.Σ.Δ.Α., ούτε βεβαίως από το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας. Από το Άρθρο 5(1)(στ) της Σύμβασης και το Άρθρο 11(2)(στ) του Συντάγματος είναι καθαρό ότι τα συμβαλλόμενα κράτη και η Δημοκρατία της Κύπρου επιφύλαξαν το δικαίωμα και
15 την εξουσία απέλασης αλλοδαπών από την περιοχή τους.

20 Η Δημοκρατία έχει τη διακριτική ευχέρεια να αποφασίσει την απέλαση αλλοδαπού, ο οποίος ευρίσκεται στο έδαφός της. Η εξουσία αυτή πρέπει να ασκείται με τέτοιο τρόπο ώστε να μη παραβιάζονται δικαιώματα αλλοδαπού, τα οποία έχει από το Σύνταγμα και από Διεθνείς Συμβάσεις. (Βλ. *AGEE v. The United Kingdom*, Αίτηση Αρ. 7729/76, 7 D.R. σελ. 164, στις σελ. 172-173· *Karaliotis v. Republic* (1987) 3 C.L.R. 1701.)

25 Η Σύμβαση περί της Εξαλείψεως πάσης μορφής Φυλετικής Διακρίσεως κυρώθηκε με το Νόμο 12/67 και έχει αυξημένη ισχύ έναντι του εσωτερικού δικαίου, εκτός του Συντάγματος.

30 Το Άρθρο 5 της Σύμβασης αυτής προβλέπει ότι τα Κράτη Μέρη αναλαμβάνουν όπως απαγορεύσουν και εξαλείψουν κάθε μορφή φυλετικής διάκρισης και εγγυούνται το δικαίωμα όλων των ανθρώπων, χωρίς καμιά διάκριση αναφορικά με τη φυλή, το χρώμα ή την εθνική προέλευση, σε ισότητα έναντι του νόμου, και ειδικά την απόλαυση των δικαιωμάτων που απαριθμούνται στο
35 Άρθρο 5, μεταξύ των οποίων και το δικαίωμα της ελεύθερης κίνησης και διαμονής εντός των ορίων του Κράτους.

40 Στην παρούσα υπόθεση δεν υπάρχει ούτε ίχνος μαρτυρίας που να στοιχειοθετεί την ύπαρξη οποιασδήποτε διάκρισης λόγω φυλής, χρώματος ή εθνικής προέλευσης. Το δικαίωμα διαμονής εντός των ορίων του Κράτους, που αναφέρεται στο Άρθρο 5(3), υπόκειται για τους αλλοδαπούς στον περιορισμό και την εξουσία του Κράτους Μέρους, όπως έχει προσδιοριστεί πιο πάνω.

Ο δικηγόρος των αιτητών ισχυρίστηκε ότι η προσωπική ελευθερία του ατόμου διασφαλίζεται από το Άρθρο 11(1) του Συντάγματος και ότι όλες οι παράγραφοι του Άρθρου πρέπει να διαβάζονται μαζί, και ειδικά οι παράγραφοι 3, 4 και 5, και ότι υπήρξε παράβαση της πρόνοιαι του Άρθρου αυτού. Το Άρθρο 11(1) του Συντάγματος διασφαλίζει το δικαίωμα ελευθερίας και προσωπικής ασφάλειας. Προέλευση του είναι το Άρθρο 5 της Ε.Σ.Δ.Α. 5

Οι ουσιώδεις παράγραφοι του Άρθρου 11 του Συντάγματος για την παρούσα υπόθεση είναι οι παράγραφοι 1, 2 και 7, οι οποίες είναι ταυτόσημες με τις παραγράφους 1 και 4 του Άρθρου 5 της Ε.Σ.Δ.Α., και έχουν:- 10

"1. Έκαστος έχει το δικαίωμα ελευθερίας και προσωπικής ασφάλειας." 15

"2. Ουδείς στερείται της ελευθερίας αυτού, ειμή ότε και όπως ο νόμος ορίζει εις τας περιπτώσεις:

(α) κρατήσεως ατόμου μετά την καταδίκην αυτού υπό αρμοδίου δικαστηρίου, 20

(β) συλλήψεως ή κρατήσεως ατόμου λόγω μη συμμορφώσεως προς νόμιμον διαταγήν δικαστηρίου, 25

(γ) συλλήψεως ή κρατήσεως ατόμου ενεργουμένης προς τον σκοπόν προσαγωγής αυτού ενώπιον της αρμοδίας κατά νόμον αρχής επί τη ευλόγω υπονοία ότι διέπραξεν αδίκημα ή οσάκις η σύλληψις ή κράτησις θεωρηθή ευλόγως αναγκαία προς παρεμπόδισιν διαπράξεως αδικήματος ή αποδράσεως μετά την διάπραξιν αυτού, 30

(δ) περιορισμού ανηλικού δυνάμει νομίμου διαταγής προς τον σκοπόν αναμορφωτικής επιβλέψεως ή νομίμου κρατήσεως προς τον σκοπόν προσαγωγής αυτού ενώπιον της αρμοδίας κατά νόμον αρχής, 35

(ε) περιορισμού ατόμων προς παρεμπόδισιν επεκτάσεως μεταδοτικών νόσων, ατόμων ασθενών διανοητικώς, αλκοολικών, τοξικομανών ή αλητών, και 40

(στ) συλλήψεως ή κρατήσεως ατόμου προς παρεμπόδισιν της άνευ αδείας εισόδου εις το έδαφος της Δημοκρατίας ή αλλοδαπού, καθ' ου εγένοντο ενέργειαι προς τον σκοπόν

απελάσεως ή εκδόσεως."

5 "7. Πας στερηθείς της ελευθερίας αυτού διά συλλήψεως ή κρατήσεως δικαιούται να προσφύγη εις το αρμόδιον δικαστήριο, ίνα τούτο κρίνη ταχέως την νομιμότητα της κρατήσεως και διατάξη την απόλυσιν αυτού, εάν η κράτησις δεν είναι νόμιμος."

10 Το Άρθρο 13 του Διεθνούς Συμφώνου περί Αστικών και Πολιτικών Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών που κυρώθηκε με το Νόμο 14/69 και τέθηκε σε εφαρμογή μετά από υιοθέτηση, υπογραφή και κύρωση, όπως προβλέπεται στο Σύμφωνο, στις 23 Μαρτίου, 1976, προβλέπει:-

15 "Αλλοδαπός, νομίμως ευρισκόμενος εν τη εδαφική επικρατεία τινός των Συμβαλλομένων Κρατών, δύναται να απελαθή εξ αυτής μόνον συνεπεία αποφάσεως νομίμως ειλημμένης και, εκτός οσάκις άλλως επιβάλλωσιν ισχυροί λόγοι εθνικής ασφαλείας, δέον όπως επιτρέπηται εις αυτόν να υποβάλη 20 ένστασιν εναντίον της απελάσεώς του και ζητήση αναθεώρησιν της οικείας αποφάσεως, παριστάμενος προς τούτο ενώπιον της επί τούτω αρμοδίας αρχής ή προσώπων ειδικώς οριζομένων υπό της αρμοδίας αρχής."

25 — — — — — Τα δικαιώματα που παραχωρούνται σε αλλοδαπούς με την Ε.Σ.Δ.Α. και με τō Σύμφωνō ασκούνται στην Κύπρο, είτε με προσφυγή κάτω από το Άρθρο 146 του Συντάγματος, είτε με αίτηση για έκδοση εντάλματος της φύσεως Habeas Corpus.

30 Τα δύο αυτά ένδικα μέσα ικανοποιούν τα συνταγματικά και συμβατικά δικαιώματα του αλλοδαπού. (Βλ. Αίτηση Αρ. 9174/80 **Mohammed Zamir v. United Kingdom**, Report of the Commission adopted on 11th October, 1983.)

35 Όλοι οι σχετικοί φακέλοι και τα έγγραφα της Διοίκησης έχουν κατατεθεί ως Τεκμήρια.

40 Ο Υπουργός, μέσω των αρμοδίων υπηρεσιών, προέβη στη δέουσα έρευνα. Το προϊόν της έρευνας περιέχεται στην ειδική έκθεση. Μια σύγκριση της έκθεσης και των διοικητικών φακέλων με τη μαρτυρία που δόθηκε από και για τους αιτητές υποστηρίζει ότι η Διοίκηση δεν ενήργησε με πλάνη περί τα πράγματα. Οι αιτητές δεν στοιχειοθέτησαν τον ισχυρισμό τους, ούτε ανέφεραν οποιοδήποτε στοιχείο, το οποίο δεν ήταν υπόψη του Υπουργού.

Οι προσβαλλόμενες πράξεις περιέχουν αιτιολογία, η οποία συμπληρώνεται από τα στοιχεία του φακέλου. Δεικνύεται καθαρά ο τρόπος άσκησης της βούλησης της Διοίκησης και το πραγματικό και νομικό έρεισμά τους. Η αιτιολογία είναι επαρκής, τόσο για το διοικούμενο, όσο και για την άσκηση του δικαστικού ελέγχου. 5

Ο δικηγόρος των αιτητών ισχυρίστηκε ότι δε δόθηκε στους αιτητές το δικαίωμα ακρόασης. Για το δικαίωμα ακρόασης αναφορά μπορεί να γίνει στην υπόθεση *Νικόλας Μελέτης ν. Κυπριακής Δημοκρατίας* (1989) 3(B) Α.Α.Δ. 347). 10

Στη συγκεκριμένη περίπτωση οι αιτητές άσκησαν το δικαίωμα αυτό ενώπιον των αρχών στην έκταση που οι περιστάσεις και η φύση της υπόθεσης δικαιολογούν. 15

Περαιτέρω, άσκησαν το δικαίωμα προσφυγής για ακύρωση της πράξης κάτω από το Άρθρο 146 του Συντάγματος.

Το Δικαστήριο από τα ενώπιον του στοιχεία είναι ικανοποιημένο ότι η διαδικασία και οι πρόνοιες του Νόμου έχουν εφαρμοσθεί και δεν υπήρξε παράβαση Νόμου. 20

Ο αιτητής ισχυρίστηκε ότι δεν υπήρξε ικανοποιητική μαρτυρία ότι η απέλαση των αιτητών ήταν εύλογα αναγκαία για την εθνική ασφάλεια. 25

Η άλλη πλευρά πρόβαλε ότι μόνος κριτής για το θέμα της εθνικής ασφάλειας είναι η Διοίκηση.

Στην υπόθεση *Republic v. Secretary of State* [1987] 2 All E.R. 518, αποφασίστηκε ότι, παρόλο ότι το θέμα εθνικής ασφάλειας είναι πολύ ευαίσθητο και αποκαλύψεις μπορεί να έχουν καταστροφικά αποτελέσματα, το Δικαστήριο εξετάζει εάν υπάρχει υλικό με βάση το οποίο μπορούσε εύλογα να αποφασιστεί και να υποστηριχθεί ο λόγος του κινδύνου της εθνικής ασφάλειας. Χαρακτηριστικά ο Δικαστής Taylor είπε στη σελ. 527:- 30
35

"Totally to oust the court's supervisory jurisdiction in a field where ex hypothesi the citizen can have no right to be consulted is a draconian and dangerous step indeed. Evidence to justify the court's declining to decide a case (if such a course is ever justified) would need to be very strong and specific." 40

Η μαρτυρία μπορεί να ληφθεί σε κλειστό Δικαστήριο (in

camera), ή να ληφθούν άλλα δικονομικά μέτρα για τον περιορισμό της διάδοσης των στοιχείων στα οποία βασίστηκε ο λόγος της εθνικής ασφάλειας.

- 5 Στην Αίτηση *Mohammed Zamir v. United Kingdom*, (ανωτέρω), η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων είπε ότι πρέπει να εξετάζεται εάν υπήρχαν εύλογοι λόγοι για τον Υπουργό να καταλήξει στην αμμοσβητούμενη απόφαση. Πρέπει να υπάρχουν στοιχεία - πραγματικά γεγονότα, με βάση τα οποία, εφαρμόζοντας το
- 10 κριτήριο του εύλογου, ένας μπορεί να καταλήξει στην προσβαλλόμενη απόφαση. Πρέπει να υπάρχουν στοιχεία με βάση τα οποία η προσβαλλόμενη απόφαση να είναι εύλογα επιτρεπτή.

- 15 Ο Υπουργός δεν μπορεί να είναι ο μόνος κριτής και δεν μπορεί για οποιοδήποτε λόγο να αποκλειστεί ο δικαστικός έλεγχος. Αποκλεισμός του δικαστικού ελέγχου οδηγεί σε κατάχρηση εξουσίας, σε ανεπιθύμητες καταστάσεις και προσβολή βασικών ελευθεριών του πολίτη ή του αλλοδαπού.

- 20 Στην παρούσα υπόθεση, αφού εξέτασα τα τεκμήρια που κατατέθηκαν, κατάληξα ότι υπήρχαν επαρκή στοιχεία, με βάση τα οποία κρίνεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση του Υπουργού ήταν εύλογα επιτρεπτή σ' αυτόν.

-
- 25 Για τους πιο πάνω λόγους η προσφυγή απορρίπτεται.

Καμιά διαταγή για έξοδα.

- 30 Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα.